

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 221/22
9.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Олге Арсовић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., улица ..., чији је пуномоћник Верољуб Ђукић, адвокат из Београда, улица Панчићева број 2, против тужене Републике Србије - Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, улица Бирчанинова број 5, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 9863/19 од 02.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 9.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П 9863/19 од 02.04.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 9863/19 од 02.04.2021. године. ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених физичких и душевних болова, услед повреде права личности, мучења, нечовечног и понижавајућег поступања исплати износ од 1.000.080,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до коначне исплате. Ставом другим изреке тужилац је обавезан да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 11.250,00 динара.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих законских разлога.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде, у смислу одредбе члана 386 ЗПП ("Службени гласник РС" бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да жалба није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Апелациони суд налази да није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се жалбом посебно указује, јер првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за правилно одлучивање, који нису у супротности са садржином изведених доказа у списима предмета, док је изрека пресуде јасна и не противречи разлозима исте датим у образложењу.

Неосновано се жалбом тужиоца указује да је у првостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 7 ЗПП, с обзиром да првостепени суд није извео доказ саслушањем тужиоца као парничне странке путем конференцијске везе, у смислу члана 277 став 2 ЗПП, чиме би му било омогућено да се изјасни о наводима у тужби и о свим битним чињеницама. Ово, имајући у виду да је током првостепеног поступка било одређено извођење доказа саслушањем тужиоца у својству парничне странке, да је тужилац био уредно позван на рочиште за саслушање, али да на исто није приступио, нити је изостанак оправдао, да је пуномоћник тужиоца на рочишту на коме је закључена главна расправа предложио саслушање тужиоца путем конференцијске везе, а да је првостепени суд на том рочишту решењем ставио ван снаге решење о извођењу доказа саслушањем тужиоца, из чега произлази да је тужиоцу у првостепеном поступку било омогућено да се изјаси о својим наводима, односно није му била ускраћена могућност да расправља пред судом. Такође наведени жалбени наводи су без утицаја на законитост одлуке првостепеног суда код чињенице да је одлука да се тужбени захтев одбије као неоснован, донета након што је приговор застарелости потраживања оцењен као основан, односно да је тужбени захтев тужиоца одбијен због застарелости његовог потраживања, те исказ тужиоца не би био од утицаја на другачију одлуку сада, а имајући у виду чињеничне наводе изнете у тужби и приложеним доказима у списима предмета.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је држављанин Републике Хрватске, те је током оружаних сукоба, као припадник Хрватске војске и то ..., био лишен слободе у периоду од 19.11.1991. године до 21.12.1991. године у ком периоду је био у логору "...", након чега је размењен са другим војницима. Из лекарског извештаја неуропсихијатријске болнице "Др Иван Барбот" од 26.10.1993. године произлази да тужилац након акутног почетка болести параноидно-халуцинаторне психозе схизофреног типа, сада болује од хроничне болести, да задњих неколико година редовно долази у болницу на контроле, те да је у делимичној ремисији. Решењем Министарства одбране Републике Хрватске број 512-21-05-94-2 тужиоцу је признато својство ратног војног инвалида девете групе са 30% оштећења организма за стално, као и право на личну инвалиднину. Решењем РФ ПИО радника Хрватске број ХВИН-92763 од 25.10.1995. године тужиоцу је као војном осигураннику признато право на инвалидску пензију почев од 01.05.1995. године.

Ценећи најпре приговор недостатка пасивне легитимације, првостепени суд је нашао да исти није основан имајући у виду да је тужилац претрпео штету услед лишења слободе од стране припадника ЈНА, а да је тужена првни следбеник Савезне

Републике Југославије која је наставила прекинути субјективитет СФРЈ. Ценећи даље истакнути приговор застарелости потраживања, првостепени суд је применом члана 376 Закона о облигационим односима закључио да је исти основан, односно да је тужиочево потраживање застарело. Ово имајући у виду да тужилац потражује накнаду нематеријалне штете за претрпљене физичке и душевне болове услед повреде права личности, мучења, нечовечног и понижавајућег поступања приликом лишења слободе у периоду од 19.11.1991. године до 21.12.1991. године, да је од првог наредног дана од дана престанка неснованог лишења слободе па тиме и повреде права личности, мучења, нечовечног и понижавајућег поступања односно 22.12.1991. године, почео да тече рок застарелости у смислу одредбе члана 361 став 1 Закона о облигационим односима, те да је протекао и субјективни рок од три године и објективни рок од пет година, прописан одредбом члана 376 став 1 наведеног закона до дана подношења тужбе 21.04.2019. године. Из наведеног разлога, тужбени захтев тужиоца одбијен је као неоснован због застарелости. Првостепени суд је такође ценио да у конкретном случају нису били испуњени услови за примену рока застарелости потраживања из одредбе члана 377 став 1 Закона о облигационим односима, јер се тај рок застарелости може применити само у случају када је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела, односно када је окривљени оглашен кривим за извршено кривично дело, што у конкретном случају тужилац није доказао. Тужилац током поступка није приложио правноснажну осуђујућу пресуду којом су лица за чији рад одговара тужена оглашена кривим за извршење кривичног дела ратног злочина, а није указао нити доказао да постоје друге околности које искључују кривично гоњење и кривицу тих лица, а терет доказивања тих чињеница је био на њему, па је оценио да се у конкретном случају може применити само рок застарелости прописан одредбом члана 376 Закона о облигационим односима.

По налажењу другостепеног суда, оваква одлука првостепеног суда је правилна и законита, због чега исту прихвата.

Супротно жалбеним наводима тужиоца, првостепени суд је правилном применом материјалног права ценио приговор застарелости потраживања истакнут од стране тужене, применом члана 376 Закона о облигационим односима, те имајући у виду рокове застарелости потраживања прописане наведеном одредбом закона, и дана када је тужба у конкретној правој ствари поднета. Такође, првостепени суд је правилно закључио да се у конкретном случају не може примети привилеговани рок застарелости из члана 377 Закона о облигационим односима. Наиме, примена привилегованог рока застарелости из члана 377 Закона о облигационим односима није ограничена само на случај када је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело, ако су постојале процесне сметње због којих је било апсолутно немогуће да се против учиниоца кривичног дела поступак покрене и оконча, па и у случају зато што је учинилац штете умро, парнични суд је у таквом случају овлашћен да утврди као претходно питање да ли је штета проузрокована таквом радњом која у себи садржи елементе кривичног дела, јер кривично дело може да постоји и када је кривични поступак изостао, а ради правилне примене посебног правила застарелости захтева за накнаду штете из члана 377 Закона о облигационим односима. Међутим, тужилац на коме је био терет доказивања у конкретном случају није доказао да је против учиниоца кривичног дела према тужиоцу покренут кривични поступак који није окончан зато што је учинилац умро и то кривични поступак због

противправног затварања или притварања у нехуманим условима, односно разлог притварања тужиоца у наведеном периоду и да је исти био поротивправан према тужиоцу у конкретном случају.

Приликом одлучивања Апелациони суд је имао у виду и друге жалбене наводе али је нашао да исти нису од утицаја на законитост и првилност првостепене пресуде, како у односу на утврђено чињенично стање, тако и на примењено материјално право у поступку доношења исте.

Према томе, имајући у виду да ожалбена пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности, нити оним повредама на које се посебно указује жалбом, те како је иста заснована на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању и донета на основу правилне примене материјалног права, то је применом члана 390 ЗПП одлучено као у изреци.

Потврђивањем одлуке о главној ствари потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка имајући у виду да је иста донета правлном применом члана 153, 154, 163 ЗПП, те је применом члана 401 тачка 2 истог закона одлучено као у изреци.

Председник већа-судија
Иван Негић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић